

Ir-Redentur: Storja, arti u kult

Prof. R. Ellul-Micallef

Nixtieq nibda billi niżżeihajr lill-Kapitlu tal-Bazilika tal-Isla u specjalment lill-Arciprijet Robin Camilleri tal-istedina sabiex nagħmel reċensjoni qasira, bil-Malti, tat-tnedija tal-ktieb "Ir-Redentur: History, Art and Cult of the Miraculous Effigy of Christ the Redeemer." *Ir-Redentur: Storja, arti u kult*, editjat tajjeb ħafna mir-Reverendu Jonathan Farrugia. Inqis din l-istedina bħala privileġġ, privileġġ bl-ebda mod mistħoqq. Nistqarr li ġadu pjaċir naqrha. Il-ktieb ifformat minn żewg partijiet, l-ewwel nofs storiku, u t-tieni nofs pjuttost tekniku. Wara dahla għall-ktieb, imlaħħma sew, mill-Arciprijet Robin Camilleri, li tissintetizza l-fażjiet differenti li ghaddiet minnhom l-istatwa mirakuluża tar-Redentur, xogħol xjentifiku maħdum b'reqqa kbira. Dan il-ktieb jiġib fuq l-kapitli; fl-opinjoni tiegħi, miktubin tajjeb ħafna, imsejsin fuq riċerka li qed tidher għall-ewwel darba f'dan il-ktieb. Sandro Debono kiteb, b'mod l-iż-żied interessanti fuq l-ikona tar-Redentur u fuq l-istorja tad-diversi Misteri, kif kienu jsejhū l-istatwi tal-Ġimġha l-Kbira fl-Isla. Kiteb b'mod awtorevoli, kif diversi skulturi u statwarji, bħal pereżempju Alessandro Algardi, Melchiorre Cafà u Pietro Paolo Azzopardi, setgħu influwenzaw artistikament lil min ġad hemm il-figura tar-Redentur. Sandro Debono wera kif intlaħqet il-qima u d-devozzjoni lejn l-istatwa tar-Redentur lejn l-1805 fi żmien meta kien hemm digħi.

devozzjoni kbira lejn il-kurċifiss kbir fl-Oratorju tal-Fratellanza tal-Kurċifiss, li kien ġie miġjub minn Ruma fl-1736, minn Francesco Varios, spejjeż tiegħu.

Nistqarr li qrājt it-tieni kapitlu, miktub tajjeb ferm mill-Kanonku Jonathan Farrugia b'interess kbir. Sejba, b'kumbinazzjoni, ta' kaxxa issigillata, li kienet ilha ma tinfetaħ mijiet ta' snin, issarrfet tassew fteżor ta' manuskritti, l-iktar, f'numru ta' minuti li ġew misflija b'reqqa u sengħa mill-kittieb ta' dan il-kapitlu. Bis-saħħha ta' din is-sejba, ix-xogħol fuq l-Isla tal-mikbi Patri Alessandro Bonnici sejjer ikollu jiġi rivedut. Jizvelalna Jonathan, li issa sejrin inkunu nafu b'ċertezza min sawwar l-istatwa tar-Redentur. L-iskultur ikkommissjonat biex jagħmel dan ix-xogħol ma kien ġadd hadd ħlief Saverio La Ferla li għex, probabbilment bejn 1695 u 1761, u kien originarjament barbier. Ix-xogħol tlesta lejn l-1742. La Ferla kien l-ewwel statwarju Malti li ġaddem it-teknika tal-kartapesta. Dan l-istatwarju ġadhem bosta vari, inkluzi numru ta' vari għall-fratellanza tal-Kurċifiss tal-Belt, li tagħha kien fratell. Hadem vari oħra jen għall-parroċċa tan-Naxxar u ta' Haż-Żebbug. L-istatwa tar-Redentur ġiet irrestawrha diversi drabi, mhux dejjem bl-aqwa sengħa. Fost ir-ristawraturi l-iktar magħrufa kien hemm l-iskultur Carlo Darmanin, imsejjah Carlozzu li għex bejn 1825 u 1909. Persuna oħra li fdawlha fidejha r-restawr tar-Redentur darbejn fl-1889 u fl-1895, kien antenat tiegħi, il-kaptan ta' xini, Aloisio Gaffiero, magħruf bħala Luigi li kien attiv ħafna fil-Konfraternitá tal-Kurċifiss tal-Isla, fis-seklu tmintax. Nannti, omm ommi, kienet in-neputija tal-isqof Senglean, Salvatore Gaffiero li għex bejn 1828 u 1906. Huha Antonio, u kugħinuha Vittorio, kienet t-tnejn kanonċi tal-Isla. Joħrog ċar mix-xogħol tal-Kanonku Farrugia li n-niċċa li thaddan fiha l-istatwa tar-Redentur, kienet maħsubha biex isservi t'armarju.

Il-kapitlu fuq il-konservazzjoni u r-restawr tal-istatwa tar-Redentur jagħti fid-dettall kif ġiet

Festa Marija Bambina

evalwata l-ħsara li sofriet l-istatwa matul iż-żminijiet u kif sar ix-xogħol ta' restawr. Xogħol li sar b'sengħha kbira minn Valentina Lupo u Maria Grazia Zanzani mill-Atelier del Restauro. Ix-xogħol beda f'Mejju ta' 2017. Fil-fatt l-ahħar ħarġa tal-istatwa qabel ma beda r-restawr seħħet fil-Gimħa l-Kbira f'April ta' qabel. Kieni ħafna dawk li taw il-kontribuzzjonijiet tagħhom. L-ewwel biċċa xogħol saret f'Hal Far minn Christopher Galea, fejn l-istatwa ġiet skenjata fid-Dipartiment tad-Dwana. Shawn Borg tal-Medavia Technics, permezz ta' apparat specjalji, l-borescope eżamina l-intern tal-istatwa. Xogħol validu ieħor sar mill-esperti u nies teknici tal-Heritage Malta. Fil-ktieb insibu l-kontribut li taw Matthew Grima tat-taqsimha tad-Diagnostic

Science Labs u Michael Formosa tal-Wood Conservation Division. Dan tal-ahħar ħadem mill-qrib ma' Dr Benedetto Pizzo mill-Istituto per la Valorizzazione del Legno ta' Firenze. Iċ-ċeremonja tal-ftuħ saret fit-lieta ta' Marzu tas-sena l-oħra.

L-istatwa tar-Redentur, meqjusa minn bosta, bhala statwa mirakoluza, hi, mingħajr l-beda dubju, teżor nazzjonali, ikona tal-fidi tal-poplu Malti, li matul is-snini baqgħet tiġbed lejha eluf ta' devoti, minn kull rokna ta' dawn il-gżejjjer. Midsea Books u l-fotografu Joseph Borg tawna ktieb interessanti ħafna u ta' livell editorjali għoli ferm.

Haqqhom prosit huma wkoll.

RAY'S STORE

200, TWO GATES STREET, SENGLEA

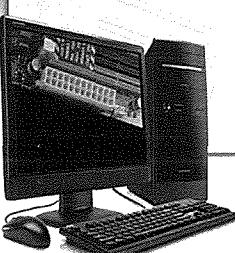
JAWGURAW IL-FESTA T-TAJBA LIS-SENGLEANI KOLLHA

**PC TECH
SERVICES**

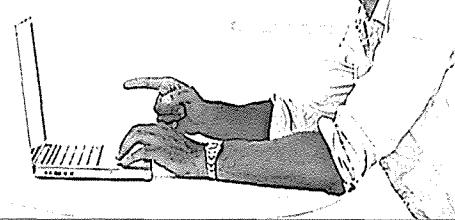
**PC Repairs & Upgrades
Backup & Recovery of Data
Software & Hardware Installations
Virus/Spyware Removal & Prevention**

Mobile: 7944 9812

E-Mail: pctechsmalta@gmail.com

The Experience you need
The Quality you deserve

Find us on Facebook: pctechsmalta

Web: www.pctechsmalta.com